

راههای تقرب و ارتباط با امام زمان (علیه السلام)

فاطمه البویری^۱

اسری محمدی^۲

امیره اصل عموری^۳

چکیده

در اندیشه شیعی، تقرب به امام زمان (عج) نه تنها یک آرمان فردی، بلکه رسالتی اجتماعی الهی برای زمینه سازی ظهور است. این مقاله در پی تبیین راه های تقرب به امام زمان (عج) است که در قالب هفت فرضیه اصلی بررسی می شود: شناخت امام، دعا و توسل به امام، اصلاح جامعه، کمک به نیازمندان، با استکبار، تقوا و عمل صالح دعا برای فرج. به عنوان سنگ بنای برای ارتباط قلبی با حضرت، عامل بیداری و انتظار آگاهانه است. دعا و توسل پیوند روحی مومن با حجت الهی را زنده نگه می دارد و دل را از غفلت می رها کند. در بعد اجتماعی، اصلاح جامعه و مبارزه با استکبار دو رسالت محوری برای زمینه سازی ظهور عدالت جهانی هستند. در کنار آن کمک به نیازمندان به عنوان مصداق عملی همدلی و مسئولیت پذیری اجتماعی، نشانه از زیست مهدوی و تجلی اخلاق یاران واقعی آن حضرت محسوب می شود. همچنین تقوا و عمل صالح موجب خودسازی و تطهیر دل است. که لازمه پذیرش ولایت امام می باشد در نهایت دعا برای فرج به عنوان نماد امید، تعهد و آمادگی، نقش روحی و فکری مهمی در پویایی جریان انتظار را ایفا می کند. این مقاله نشان می دهد که تقرب به امام زمان (عج) مسیری چند ساحتی است که همزمان در عرصه های معرفت، اخلاق، عبادت و مسئولیت پذیری اجتماعی جریان دارد و هر یک از این عناصر، سهمی مهم در تحقق جامعه منتظر و مهدوی ایفا می کند. بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی کردن آرامش در خانواده در اندیشه اسلام به روش به شیوه مروری و با استناد به منابع کتابخانه ای تألیف شده است.

کلیدواژه ها: امام، تقرب، فرج.

^۱ دبیر گروه ریحانه الحسین (ع)، سطح ۲، مدرسه علمیه کوثر خرمشهر، استان خوزستان.

^۲ عضو گروه ریحانه الحسین (ع)، سطح ۲، مدرسه علمیه کوثر خرمشهر، استان خوزستان.

^۳ استاد راهنما گروه ریحانه الحسین (ع)، سطح ۳، معاون آموزش مدرسه علمیه کوثر خرمشهر، استان خوزستان.

مقدمه

در عرصه باورهای شیعیان، ولایت و امامت جایگاهی بسیار رفیع و اساسی دارد. امام مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) دوازدهمین پیشوای معصوم و حجت زنده خداوند بر روی زمین است و ایشان محور امید، عدالت و رهایی انسان‌ها از ظلمت و گمراهی است. اگرچه در دوران غیبت به سر می‌برد، اما ارتباط با آن حضرت، نه تنها ممکن، بلکه ضرورتی اعتقادی و معرفتی برای منتظران واقعی است. زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف تنها یک مسئله عاطفی یا فردی نیست، بلکه راهیست برای تعالی روح، اصلاح جامعه و آمادگی برای ظهور است. شناخت راه‌های صحیح ارتباط با آن حضرت زمینه ساز نزدیکی دل‌ها به حضور نورانی ایشان و عاملی برای پویایی معنوی در زندگی فردی و اجتماعی خواهد بود. تاکنون مقالات و کتاب‌های بسیاری در ارتباط با تقرب و ارتباط با امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) تالیف شده است از جمله کتاب معرفت امام عصر و تکلیف منتظران به قلم آقای ابراهیم شفیعی سروستانی مقالات دیگر ارتباط با امام عصر در زمان غیبت به قلم سید اسدالله حسینی، تاملی در باب ارتباط با امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) از آقای قنبرعلی صمدی و کارکردهای ارتباط معنوی با امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) در عرصه خانواده از فاطمه الشرع و طاهره عبداللهی و... پژوهش حاضر درصدد پاسخ به این پرسش است که راه‌های تقرب و ارتباط با امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) چیست؟

و در پاسخ به این پرسش به این موارد رسیده است: شناخت و معرفت امام زمان، دعا و توسل به امام زمان، اصلاح جامعه، کمک به نیازمندان و محرومان، تقوا و عمل صالح، مبارزه با ظلم و، استکبار، دعا برای فرج و تبعیت از ولایت فقیه می‌باشد.

۱- مفهوم شناسی

پیش از پرداختن به بحث‌های اصلی لازم است کلمات کلیدی و تأثیرگذار را که در این پژوهش مطرح است مورد بررسی لغوی و اصطلاحی قرار داده شود تا با روشن شدن مفاهیم آن‌ها، تبیین هرچه بیشتر بحث ممکن شود.

۱-۱- تقرب

رب واژه‌ای عربی از ریشه "قرب-یقرب" به معنای نزدیک شدن است. مصدر آن به معنای نزدیک شدن تدریجی یا تلاش برای نزدیک شدن می‌باشد.

تقرب: یعنی، نزدیک شدن و اظهار ارادت برای نزدیکی به چیزی است. (ابن منظور لسان العرب، ج ۲، ص ۶۹۱۲)

در اصطلاح دینی و عرفانی، تقرب به معنای نزدیکی روحی و معنوی بنده به خداوند از طریق انجام اعمال نیک، عبادت‌ها و ترک گناه است. در فقه، تقرب یعنی انجام دادن عملی بانیت قربت، یعنی انجام دادن آن برای رضای خدا، نه برای منافع دنیوی. (راغب، مفردات، ج ۱، ص ۷۳۰)

در عرفان تقرب به معنای فنا شدن در حق و رسیدن به مرتبه‌ای از معرفت و نزدیکی قلبی و وجودی خداست. (طباطبایی، تفسیر المیزان، ج ۳، ص ۸۱۰)

۱-۲-۱ امام

واژه امام از ریشه عربی (أَمَّ/يَوْمٌ) به معنای پیشوایی پیشی گرفتن راهبری گرفته شده است امام، یعنی: کسی که گروهی چه در هدایت یا در گمراهی از او پیروی می‌کنند. (ابن منظور، لسان العرب، ج ۳، ص ۱۴۳)

(ب) در کلام شیعه (معنای خاص):

امام جانشین پیامبر (ص) است که از سوی خداوند منصوب می‌شود و دارای ویژگی‌هایی چون عصمت، علم لدنی، هدایتگری الهی و ولایت ظاهری و باطنی بر مردم می‌باشد. امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید: امام حجت بین خداوند و بین خلقش است. (کلینی، کافی، ج ۱، ص ۸۹)

تقرب به امام زمان (عج)

۱- معرفت و شناخت امام زمان (عج)

نخستین راه برای تقرب به امام زمان (عج) افزایش شناخت و معرفت امام زمان (عج) است. تقرب به امام زمان (عج) یعنی نزدیک شدن به مقام معرفتی، معنوی و ارتباطی با حجت زنده خدا بر زمین است اما این تقرب بدون شناخت از حضرت ممکن نیست همانطور که در رابطه با خداوند معرفت پایه ایمان، محبت و بندگی است. در مورد امام نیز نخستین شرط برای به سوی او شناخت اوست بدون شناخت امام، محبت و اطاعت از ایشان ممکن نیست. انسان تنها زمانی می‌تواند کسی را دوست بدارد، از او اطاعت کند، به او اعتماد کند و برایش فداکاری نماید که او را بشناسد، اگر امام زمان را شناسیم نمی‌توانیم با او ارتباط قلبی داشته باشیم و از ایشان اطاعت کنیم و همینطور یاری اش کنیم. شناخت درست یعنی فقط دانستن نام و نسب محل تولد یا تاریخ غیبت امام زمان (عج) نیست، بلکه باید باور قلبی نسبت به مقام نقش و وظیفه امام داشته باشیم دانستن اینکه امام زمان فرزند امام حسن عسکری (ع) است خوب است اما باور داشتن به اینکه او حجت زنده خداست و بر اعمال ما

ناظر است بخش اصلی شناخت واقعی است. شناخت واقعی باید در رفتار و عمل ما دیده شود کسی که امام خود را می‌شناسد تلاش می‌کند که مورد رضایت او باشد گناه نکند و در مسیر اهداف او قدم بردارد و در دوران غیبت یار آماده برای ظهور او شود. شناخت درست است که انسان را به محبت یاری و قرب به امام زمان (عج) می‌رساند این شناخت یعنی باور قلبی به مقام امام، فهم جایگاه و نقش الهی او، پذیرش ولایت و اطاعت از او می‌باشد امام زمان (عج) واسطه فیض الهی است یکی از باورهای بنیادی در مکتب تشیع، اعتقاد به این است که امام معصوم از جمله حضرت ولی عصر (عج) واسطه فیض الهی میان خداوند و مخلوقات است این عقیده نقش محوری امام در هستی بر اساس آیات روایات تبیین می‌کند. فیض یعنی خیر، رحمت، هدایت و برکاتی که از سوی خداوند به سوی عالم و انسان‌ها جاری می‌شود واسطه فیض یعنی موجودی که خداوند اراده کرده فیض خود را از طریق او به دیگران برساند و در عرفان اسلامی گفته می‌شود. امام مجرای رسیدت وجود و نعمت‌های الهی به مخلوقات است. امام باقر (ع) می‌فرماید: به واسطه ماست که خداوند باران می‌فرستد آسمان را نگه می‌دارد تا بر زمین نیفتد. (کلینی، اصول کافی ج ۱، ص ۱۹۸). امام صادق (ع) می‌فرماید: هر کس بمیرد و امام زمان خود را نشناسد به مرگ جاهلی دچار شده است. (شیخ صدوق کمال الدین و تمام النعمه ج ۱، ص ۱۴۹). روایت نشان می‌دهد که شناخت و ارتباط با امام شرط قبولی ایمان است.

آیه ۵۹ سوره مبارکه نساء (اولی الامر) شناخت و اطاعت از امام در ادامه اطاعت از خداوند و پیامبر (ص) قرار دارد اطاعت از امام زمان (عج) واجب است شناخت آن هم نیز واجب است.

امام باقر (ع) می‌فرماید: اولی الامر ما هستیم. (کلینی اصول کافی ج ۱، ص ۲۷۶)

هر کس امام خود را آنگونه که باید بشناسد، گویی در خیمه حضرت قائم (عج) حضور دارد. (کلینی اصول کافی ج ۱، ص ۱۴۵) بر اساس آیات و روایات معتبر شناخت امام زمان (عج) نه تنها وظیفه شرعی و عقیدتی است بلکه نخستین گام در مسیر تقرب به حضرت و در نهایت قرب به خداوند متعال محسوب می‌شود. بنابراین نخستین راه برای تقرب و ارتباط با امام زمان افزایش شناخت و معرفت ایشان است.

۲- دعا و توسل

دومین راه از راه‌های ارتباط و تقرب به امام زمان خواندن دعای عهد و توسل به ایشان است. دعای عهد یکی از ادعیه معتبر و پرمحتوای شیعه است که این دعا به منزله تجدید عهد و پیمان با حضرت مهدی (عج) است و نشان دهنده آمادگی قلبی برای یاری آن حضرت در زمان ظهور است که آثار و برکات فراوانی در زندگی فرد دارد و موجب بخشش گناهان و استحکام باور به امام زمان و تقویت

روحیه انتظار می‌شود اگر کسی پیش از ظهور حضرت مهدی (عج) از دنیا برود خداوند او را برای یاری آن حضرت در زمان ظهور، زنده خواهد کرد. این دعا در واقع یک میثاق نامه معنوی است که خواننده ی آن هر روز با امام زمان خود تجدید عهد می‌کند. محتوای این دعا شامل درخواست در تعجیل فرج امام عصر (عج) استواری در ایمان، یاری امام زمان (عج) آمادگی برای خدمت به ایشان است. این دعا از نظر ادبی بسیار زیبا و پرمحتواست آموزش آن به نسل جوان می‌تواند آنان را با مفهوم صحیح انتظار آشنا کند و بهتر می‌توانند در مسیر دینداری و یاری امام زمان (عج) گام بردارند این دعا در تربیت نسل جوان و پرورش روحیه انتظار و ولایت پذیری آنان نقش مهمی ایفا می‌کند جوانان به دنبال هویت یابی هستند و خواندن دعای عهد به آنها کمک می‌کند که هویت مذهبی و معنوی خود را تقویت کنند و با توجه به اینکه در دعای عهد از یاری و وفاداری و ایستادگی سخن گفته شده است آموزند که منتظر واقعی باید اهل عمل باشد نه صرفاً اهل دعا. این دعا فرصتی است برای ایجاد یک رابطه قلبی و صمیمانه و اخلاقی برای انسان است که وقتی با مشکلات فکری مواجه می‌شود دعای عهد به آنها نشان می‌دهد که پناه بردن به امام زمان (عج) راهی مطمئن برای حفظ ایمان است و انسان با توکل به حضرت ولی عصر (عج) از او کمک بخواهد و این مفهوم ریشه در اعتقادات عمیق شیعه دارد. نشان دهنده ارتباط معنوی با امام زنده و حاضر است و بهترین زمان برای خواندن این دعا صبح‌ها پس از نماز صبح است. مداومت بر خواندن این دعا در این زمان تاثیر معنوی بیشتری دارد و نشان دهنده اشتیاق و آمادگی فرد برای یاری امام زمان است به طور کلی دعای عهد پلی است میان منتظران و امام غایبشان مداومت بر خواندن آن نشانه عشق وفاداری به امام زمان و تلاش برای تقرب به آن حضرت است. در منابع اسلامی تاکید فراوانی بر اهمیت دعا و توسل برای تقرب به امام معصوم شده است آیه‌ای خاص در قرآن کریم به نام امام زمان (عج) اشاره ندارد اما آیات آیات و روایات فراوانی وجود دارد که اهمیت دعا و توسل را در برقراری ارتباط با اولیای الهی بیان می‌کنند. آیه ۲۳ سوره مبارکه شوری است معروف به آیه مودت مهم‌ترین آیه در تاکید بر محبت و تقرب به اهل بیت علیهم السلام است. این آیه را دلیلی بر لزوم محبت و تقرب به اهل بیت علیهم السلام می‌دانند. (مکارم، تفسیر نمونه، ج ۲۰، ص ۴۲۱).

آیه ۳۵ سوره مائده به مومنان دستور می‌دهد که وسیله‌ای برای تقرب خداوند بگویند و این وسیله می‌تواند شامل ایمان، عمل صالح، دعا، شفاعت و توسل به اولیای الهی باشد. (همان، ج ۴، ص ۲۶۳).

غیبت رخ می‌دهد، اعم از دینی، اجتماعی، سیاسی یا حقوقی. «رَوَاهُ حَدِيثَنَا» به علما و فقهای آشنا با تعالیم اهل بیت (ع) اشاره دارد، که توانایی استنباط احکام شرعی را دارند. «فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ» یعنی این افراد نمایندگان من در بین شما هستند؛ همان‌گونه که من نماینده خدا هستم. (مجلسی، بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۱۸۳).

روایت عمر بن حنظله از مهم‌ترین روایات در اثبات ولایت فقیه: «هرگاه بین شما (شیعیان) در مسئله‌ای اختلاف و نزاعی پیش آمد، به کسی از میان خودتان رجوع کنید که: راوی حدیث ما باشد (یعنی دین‌شناس و آگاه به روایات ما باشد)،

حلال و حرام ما را بشناسد، و احکام ما را بداند. با او به‌عنوان داور (حاکم) راضی شوید، چراکه من او را حاکم بر شما قرار داده‌ام.» (حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۲۷، ص ۱۳۶). اطاعت از فقیه جامع‌الشرایط، در حقیقت نوعی اطاعت از امام عصر (عج) است. در نتیجه، تبعیت از ولایت فقیه در دوران غیبت، راهی است برای حفظ انسجام دینی، دفاع از ارزش‌ها، و زمینه‌سازی برای ظهور حضرت ولی عصر (عج). همان‌طور که در دعای ندبه می‌خوانیم: «أَيْنَ السَّبَبِ الْمَتَّصِلِ بَيْنَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ؟» ولایت فقیه، رشته‌ای متصل به آن هدایت آسمانی است که در غیبت، راه اتصال شیعیان با امام‌شان را حفظ می‌کند. پس هفتمین راه از راه‌های ارتباط و تقرب به امام زمان (عج) تبعیت از ولایت فقیه در دوران غیبت امام زمان (عج) می‌باشد.

۹- حرکت در مسیر رضایت

بهترین راه برای نزدیک شدن به امام عصر (علیه السلام) حرکت در مسیر رضایت اوست. و رضایت آن بزرگوار فقط در سایه عمل به دین و انجام وظایف و دستورات ان ممکن پذیر می‌باشد. آیا کسی که به خاطر هواپرستی و پیروی از شیطان، نسبت به تکالیف الهی و اوامر و نواهی او سهل‌انگار باشد و غضب خدا را برای خدا بخرد می‌تواند رضایت امام زمان (علیه السلام) را کسب کند؟ خداوند می‌فرماید: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا»؛ «به درستی که کسانی که ایمان بیاورند و عمل صالح انجام دهند، خدای رحمن دوستی و محبت برای بین آنان قرار می‌دهد.» (مریم، ۹۶)

طبق این آیه شریفه شرط ایجاد محبت و ارتباط، ایمان همراه با عمل صالح است. در میان اعمال صالح توجه به چند عمل ارزش بیشتری دارد. توجه به نماز خصوصا نماز اول وقت؛ در توقیع و نامه ای که از امام زمان (علیه السلام) صادر شده آمده است: "هیچ عملی بهتر از نماز بینی شیطان را به خاک نمی‌مالد، پس نماز بخوان و بینی او را به خاک بمال." (مجلسی، بحارالانوار، ج ۳، ص ۱۸۲). و

در کلام دیگری از ایشان چنین نقل شده است: "از رحمت خداوند به دور است کسی که (نماز) مغرب را تا پدیدار شدن ستارگان و نماز صبح را تا ناپدید شدن ستارگان به تاخیر اندازد". (مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۵، ح ۱۳).

دقت در کسب و مصرف مال حلال؛ در نامه ای که از امام زمان (علیه السلام) صادر شده است آمده: "آنچه را برای ما فرستادی (از اموال) از آن رو می پذیریم که پاکیزه و طاهر می باشند... اما کسانی که اموال ما را با اموال خودشان درمی آمیزند، هر کس چیزی از اموال ما را حلال شمارد و آن را بخورد همانا آتش خورده است". (مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۸۰، ح ۱۰). - کمک به دیگران و توجه به امور مسلمین؛ امام زمان (علیه السلام) در نامه ای می فرماید: "ما در مراعات شما کوتاهی نکرده و یاد شما را فراموش نکردیم". (مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۴، ح ۷) طبیعی است فردی که خود را مرید و پیرو امام می داند همچون او عمل کند.

- زمینه سازی برای ظهور؛ خواست امام زمان (علیه السلام) این است که دوستان در این امر مهم همت گمارند و به تأسی از آن بزرگوار برای تعجیل در امر ظهور تلاش کنند، و در این راه هم از دعا استفاده کنند "اکثروا الدعا بتعجیل الفرّج فان ذلک فرجکم، برای تعجیل فرج زیاد دعا کنید که این فرج شماست" (مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۸۰، ح ۱۰) و هم در امور زندگی به علما مراجعه کنند. «فاما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم حجتی علیکم و انا حجة الله علیهم»؛ در حوادث و رویدادها به راویان حدیث ما (علما) رجوع کنید به درستی که آنان حجت من بر شمایند و من حجت خدا بر آنان" (مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۸۰، ح ۱۰) زیرا رجوع به علما باعث حفظ دین مردم و وحدت و انسجام میان آنان است، و هم به عهدها و پیمان های الهی که همان اطاعت از اهل بیت (علیهم السلام) و عمل در طریق آن است استوار باشند. "اگر شیعیان ما در وفا بر عهد، قلوبشان اجتماع کند لقا (و فرج ما) برای آنان به تاخیر نمی افتاد" (مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۶، ح ۸).

- تلاوت قرآن؛ که مورد امر خاص الهی است و حتی در یک آیه دو بار امر به قرائت و تلاوت آن شده است: «فَاقْرَؤْا مَا تَیَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ»؛ «قرائت کنید از قرآن آنچه میسر است». (مزمّل؛ ۲۰).

- زیارات امامان معصوم (علیهم السلام) به ویژه زیارت عاشورا؛
و به عبارت دیگر حقیقت انتظار و عمل به لوازم آن خواست امام است.

حقیقت انتظار آن است که انسان منتظر و چشم به راه، خود و محیطش را برای آمدن منتظر و منجی موعود آماده کند. این آمادگی بسته به فرد مورد انتظار، معنا و ارزش می یابد. برای مثال کسی که انتظار زائر بیت الله را می کشد و مسافر او از سفر مکه می آید، طبعاً معنای انتظار برای او این است که خانه را مرتب کند و وسایل پذیرایی را فراهم سازد و...، منتظر امام زمان (علیه السلام) نیز به کسی گفته می شود که خود را برای آمدن چنین بزرگ مردی آماده کند. و طبیعی است که باید خود را در گروه بندگان صالح قرار دهد، دین را در زندگی خود جاری سازد و دیگران و محیط را برای آمدنش مهیا کند. از این رو انتظار فرج بنا بر فرمایش پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) افضل اعمال است.

و هر کس تلاش درونی او برای عبادت و عبودیت و کوشش بیرونی او برای زمینه سازی و جهت دهی مردم و محیط بیشتر باشد، موفق تر است.

بنابراین قدم اول کسب معرفت نسبت به جایگاه ائمه (علیهم السلام) و امام زمان (علیه السلام) است. در روایتی از ابونصر طریف نقل شده است: "بر امام زمان (علیه السلام) [در ایام کودکی ایشان] وارد شدم. فرمودند: مرا می شناسی؟ گفتم: آری؛ فرمودند: من کیستم؟ گفتم: شما آقای من و فرزند آقای من هستید. فرمودند: از این نپرسیدم، عرض کردم: فدای شما شوم! خودتان بیان کنید. فرمودند: من خاتم اوصیا هستم و خداوند به واسطه من بلا را از اهلیم و شیعیان رفع می کند" (بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰).

زیارت جامعه کبیره در اواخر مفاتیح الجنان آمده در این زمینه منبع خوبی است. پس از معرفت، ایمان و پذیرش این عقیده است؛ چرا که فردی که به امری عقیده نداشته باشد، در راستای آن فعالیت نمی کند. ایمان به خدا و معارف دین لازمه حرکت است.

مرحله بعد آن است که آدمی به وظایف دینی (انجام واجبات و ترک محرمات و پرهیز از گناهان) اهتمام ورزد و به نماز اول وقت توجه داشته باشد؛ زیرا حقیقت انسان بندگی و عبودیت خدا است و راه بندگی؛ نیز عبادت است: "وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ" (ذاریات، ۵۶). بنابراین خداوند ایمان را در کنار عمل صالح قرار داده است. در سوره "عصر" پس از آن که سخن از خسران و زیان کار بودن انسان به میان آورد، می گوید: "الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ" و وقتی می خواهد وعده خلافت و حکومت روی زمین را به مؤمنان بدهد، می فرماید: "وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا"

الصَّالِحَاتِ" (نور، آیه ۵۵) و سر انجام زمین را برای عباد صالح می داند: "يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ" (انبیا، آیه ۱۰۵).

عمل صالح و توبه باعث طهارت و نورانیت دل شده و آینه دل آمادگی پیدا می کند تا انوار الهی را در خود جلوه گر کند و خود را در محضر خدا و امام بداند. البته در کنار انجام وظایف، لازم است آدمی دست به توسل بردارد و از خداوند متعال به واسطه ائمه (علیهم السلام) برای کسب معرفت و درک بالاتر مدد بگیرد: "وَ ابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ" (مائده، آیه ۳۵).

نتیجه گیری

راههای تقرب به امام زمان متنوع و در عین حال ساده و عملی هستند که هر فرد مومنی می تواند با بهره گیری از آنها رابطه عمیق تر و مستحکم تر با حضرت برقرار کند. شناخت و معرفت امام زمان، دعا و توسل به امام زمان، اصلاح جامعه، کمک به نیازمندان و محرومان، تقوا و عمل صالح، مبارزه، با ظلم و استکبار، دعا برای فرج، تبعیت از ولی فقیه از جمله مهم ترین عوامل نزدیکی به امام زمان است. همچنین امید به ظهور و تلاش برای تحقق عدالت اجتماعی نقش مهمی در آماده سازی بستر ظهور دارند این راهکار نه تنها زمینه ساز رشد معنوی و فردیست بلکه موجب ارتقا سطح فرهنگی و اخلاقی جامعه نیز می شود استمرار در این مسیر و تقویت ارتباط قلبی و عملی با امام زمان می تواند مایه آرامش روحی و امید در زندگی باشد و در نهایت زمینه ساز ظهور حضرت و تحقق آرمان های عدالت و خیر جهان گردد.

فهرست منابع

۱. ابن بابویه، محمد بن علی، «کمال الدین»، تهران: فقه، چاپ اول، ۱۳۹۶ ش.
۲. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ج ۲، نشر: دارصادر، بیروت، ۱۳۶۰ ش.
۳. حر عاملی، محمد بن حسن، «وسائل الشیعه»، تهران: بیرون: التراث العربی، چاپ اول، ۱۴۰۳ ش.
۴. راغب اصفهانی، ابوالقاسم حسین بن مفضل، مفردات الفاظ القرآن، تهران: سبحان، ۱۳۸۶ ش.
۵. طبرسی فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، نشر: ناصر خسرو چاپ سوم تهران، سال ۱۳۷۲ ش.
۶. طبرسی، فضل بن حسن، «احتجاج»، تهران: روزنه، چاپ سوم، ۱۳۸۳ ش.
۷. طباطبایی، سید محمدحسین، تفسیر المیزان، تهران: اسلامی، چاپ ششم، ۱۳۷۸ ش.
۸. قرائتی، محسن، «تفسیر نور»، تهران: موسسه فرهنگی درسهای از قرآن، چاپ بیست و سوم، ۱۳۹۱ ش.
۹. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۵، نشر: دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۹۱ ش.
۱۰. مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، تهران: اسلامیه، چاپ چهارم، ۱۳۸۶ ش.
۱۱. نعمانی، محمد بن ابراهیم، «غیبه نعمانی»، قم: مسجد جمکران، چاپ هفتم، ۱۳۹۹ ش.
۱۲. مکارم، ناصر، تفسیر نمونه، تهران: دارالکتب اسلامیه، چاپ سی و دوم، ۱۳۹۲ ش.